

Képtelen történet

Közelítések

(oktatási segédanyag)

Németh Ervin

Forrás Film produkció

2014

Oktatási segédanyag
a *Képtelen történet* című film feldolgozásához

Írta:
Németh Ervin

A segédanyag része a „Hajdanvolt szomszédaink” című projektnek, amely a „Magyar Holokauszt Emlékév – 2014” elnevezésű pályázat keretében, a Miniszterelnökség Civil Alap – 2014 támogatásával készült.

KÖZELÍTÉSEK A KÉPTELEN TÖRTÉNETHEZ

Műfaji átsapások?

1. Miért állíthatjuk erről a filmről, hogy a műfaja **történelmi krimi**? Melyek azok a vonások, amelyek a történelmi film, illetve melyek azok, amelyek a krimi műfajának megfelelnek?

2. Megállják-e a helyüket az alábbi állítások? Vitassátok meg!

a) „Ez a film akár életrajzi film is lehetne, a párhuzamosan leélt emberi életek dokumentuma.”

b) „A film színvilágának megoldása szerint ez az alkotás játékfilmbe oltott dokumentumfilm.”

A filmcselekmény fordulatai és az idősíkok

1. Az alábbi táblázatban összefoglaljuk a filmcselekmény helyszíneit abban a sorrendben, ahogy azok a filmben egymást követik, s felsoroljuk a hozzájuk tartozó legfontosabb elemeket. Egészítsd ki a táblázatot a film megtekintése után! Írd a színes négyzetekbe a hiányzó elemeket!

Helyszín	Idő	Cselekményelem	Szereplők	Tárgy vagy emlék
Budapest Hámoriék szobája	napjaink	szerencsétlenség; a kép rejtélye;	Hámori és felesége → Rosenzweigék	
Budapest Ilonka néni szobája	1950. december		a gyermek Hámori Ilonka néni Kardos szászados	festmény
Budapest Hámoriék szobája	napjaink	pápai rokonok felidézése	Hámori és felesége → Irma néni	esküvői fénykép
Pápa Irma néni lakása	napjaink	a gyermekcsere története	Irma néni Hámoriék → Kiss Mária	Áronka sírjának fényképe
Budapest Hámorék konyhája	napjaink	születésnap készü- lődés; szakácskönyv és napló megtalálása	Hámoriék	Ilonka néni naplója
Vonatút (1.)	1944. július	menekülés Pápáról	Ilonka néni unokahúg, -öcs Móré	személyi okirat
Pápa zsinagóga		a zsidók összegyűjtése	Ilonka néniék Rosenzweigék Karát Vendel	Lóczy Orsolya levele
Budapest Hámoriék lakása	napjaink	naplóolvasás („kanadás” rész)	Hámoriék	Ilonka néni naplója
Auschwitz „kanadás” részleg	1944 késő nyara	Rosenzweig levelé- nek megtalálása		Rosenzweig doktor levele → festmény → esküvői fénykép
Pápa Rosenzweig-ház	1945 nyara	festmény fellelése; találkozás Karát Vendellel (kenyér) → Móré követi Ilonka nénit	Ilonka néni Karát Vendel Móré Tihamér	festmény (Vágtató paripák)

Vonatút (2.)	1945 nyara	elutazás Pápáról a megszerzett festménnyel	Ilonka néni Móré Tihamér	személyi okirat; festmény
Pápa zsídó temető	napjaink	Áronka ~ Karcsika sírjának fellelése; bizonyosság arról, hogy Áronka él	Hámoriék temetőőr → Kiss Mária	
Pápa cukrászda	napjaink	véletlen találkozás Karát Vendellel	Hámoriék Karát Vendel	pékség és cukrászda
Pápa a Rosenzweig-ház melletti pékség	1944. július	Lóczy Orsolya levelet hoz Rosenzweigéknek; csók Vendelnek		Lóczy Orsolya levele
Pápa cukrászda	napjaink	a kézbesítetlen Lóczy Orsolya-féle levél átadása	Hámoriék Karát Vendel	az őrzött Lóczy Orsolya-féle levél Rosenzweigéknek
Pápa telefonfülke	napjaink	Lóczy Orsolya címének kikeresése	Hámoriék	Lóczy Orsolya címe
Pápa Lóczy Orsolya lakása	napjaink	a Lóczy és a Rosenzweig család kapcsolata	Hámoriék Lóczy Orsolya	Rosenzweig mint életmentő
Pápa Lóczyék korábbi lakása	1944. március		Lóczy ügyvéd Rosenzweig doktor Lóczy Orsolya	letéti boríték
Pápa Lóczy Orsolya lakása	napjaink	Lóczy Orsolya visszaemlékezése apja elutazására	Hámoriék Lóczy Orsolya	→ emlékkép Móréről
Pápa Lóczyék korábbi lakása és utca	1944. június vége	a letéti boríték elvétele; búcsúzás	Lóczy ügyvéd Lóczy Orsolya Móré Tihamér	letéti boríték
Erdő a határon	1944. június vége	Móré gyilkossága		a letéti boríték hiánya
Pápa Lóczy Orsolya lakása	napjaink	Lóczy Orsolya átadja a letéti borítékot Hámoriéknek	Hámoriék Lóczy Orsolya	letéti boríték; információ Móré és Kardos azonosságáról
Pápa játsszótér	napjaink	a letéti boríték titka feltárul; Móré és Kardos azonossága bizonyossá válik Hámori előtt	Hámoriék	a letéti boríték tartalma: keresztle- vél, ügyvédi leirat, bankcím, széfkulcs
Budapest levéltár	napjaink	Móré ~ Kardos átállásának bizonyítékai; kiderül Kardos és Kiss Mária házassága, lehetséges lakhelye	Hámori	
Sopron Kiss Mária lakása	napjaink	Kiss Mária megtalálása és „vallomása” első megőrzégyűléséről	Hámoriék Kiss Mária	három név összetalálkozása: özv. Tóth Jánosné ~ özv. Kardos Gusztávné ~ Kiss Mária
Pápa hadkiegészítő parancsnokság		Kiss Mária találkozása Móré hadnaggyal	Kiss Mária Móré Tihamér	a „gyerek”

Sopron Kiss Mária lakása	napjaink	Kiss Mária vallomása a gyerekcseréről	Kiss Mária Hámoriék	a kiscipők
Pápa Kiss Mária otthona	1944 tavasza	Móré rájön a gyerekcserére; zsarolás	Kiss Mária Móré Tihamér	a „gyerek”
Sopron Kiss Mária lakása	napjaink	Kiss Mária vallomása Kardos- sal kötött házasságáról, halál- áról, Karcsika ~ Áronka meghasonlításáról	Kiss Mária Hámoriék	kereszt a falon; harangszó
Szerzetesi cella	napjaink	levélírás a pápai hitközségnek		a letéti levél tartalma (keresztlevél, bank címe, széfkulcs)
Pápa kiállítás a zsinagógában; utca a zsinagóga előtt	napjaink	a kiállítás: „Elfeledett szomszédaink”	Hámoriék Lóczy Orsolya Karát Vendel	a kiállítás címe: „Hajdanvolt szomszédaink”; Orsolya csókja
Pápa zsidó temető	napjaink	Hámori elhatáro- zása: megírja a történetet	Hámori és felesége	az írás ~ emlékezés aktusa; „kétszeres” zárlat

2. Ha elfogadjuk, hogy a film az emlékezésekre épít a cselekmény bonyolításában, akkor ezzel együtt jár az, hogy több **időszakot** is átfog.

a) Mikorra tehető a film jelen idejű síkja, amelyet a fenti táblázatban a „napjaink” kifejezéssel jelölünk?

aa) Vedd számításba, hány évesnek mondja magát Kiss Mária az utolsó jelenetekben, amikor megőzvegyüléséről beszél Hámoriéknek!

ab) Hogyan pontosítja ezt az időt a Lóczy Orsolya keresését elbeszélő telefonfülkés jelenet?

b) Hány rétegben tárul fel az emlékezések folyamatában a múlt?

ba) Melyik a legrégebbi cselekményelem? Milyen összefüggést látsz a napjainkban zajló fő esemény és a legrégebbi cselekményelemnek a filmidőbeli elhelyezése között?

bb) Nézd meg a táblázatban, mikor játszódik a múltból hozzánk legközelebb lévő esemény! Ha nem látnád a filmbeli felirat formájában is, mi segítene az esemény idejének meghatározásában? Nézd meg újra a jelenetet, figyelj a hangsávra: derítsd ki, kinek és minek a hangját hallod!

bc) Ilonka néniék elhurcolását akár napra pontosan is beazonosíthatod a filmcselekményben, hiszen a magyar zsidóság elpusztításának történetében a pápai események különös jelentőséggel bírnak. Miért? (Nézz utána az interneten vagy a következő kötetben: *A holokauszt krónikája*. Bp., 2004, 522; 526; 537. pp.)

c) A film az emlékezések beiktatása révén tágítja az időt, a montázs segítségével viszont képes a sűritésre is.

1. jelenet

2. jelenet

3. jelenet

ca) Az itt látható három kép három egymást követő jelenet része a film végéről. A gyors montázon kívül milyen képi és hangzásbeli elemek segítenek a jelenetek átkötésében?

cb) Milyen eseménysor hiányzik az 1-2., illetve a 2-3. jelenet közötti időszakból? Gondold végig, s írd meg rövid történet vagy sztoribord formájában a hiányzó láncszemeket!

3. A *filmdramaturgia* szempontjából rendkívül fontos Lóczy Orsolya szerepe, akinek emlékezései szintén több idősíkon mozognak.

a) Állítsd helyes időrendbe ezt a három emlékképet! (Itt a filmbeli sorrendjükben szerepelnek.) Melyik az az esemény, amelyekre nem Orsolya emlékezéséből derül fény? Mi lehet az oka?

b) A Móre ~ Kardos átváltozás egyik fontos mozzanatára szintén Orsolya visszaemlékezéseiből derül fény. Erről az eseményről viszont csak Orsolya és Hámoriék dialógján keresztül értesülünk.

ba) Melyik ez a mozzanat?

bb) Miért nem jelenik meg róla a filmben valamiféle dokumentum (fotó, emlékező filmrészlet a múltból)?

bc) Hol, milyen formában bomlik ki ez a szál a film további részében?

bd) Miért van szükség még egy közbülső jelenet (a játszótéri) beiktatására a filmdramaturgiában?

c) A záró jelenet előtti képen – a zsinagógából kifelé jövet – Lóczy Orsolya odafordul Karát Vendelhez a következő mondatokkal:

„Csak egy a bökkenő! A kiállítás címe. Arra gondoltam, hogy az »Elfeledett szomszédaink« cím ma már nem érvényes. (...) Talán inkább »Hajdanvolt szomszédaink«...”

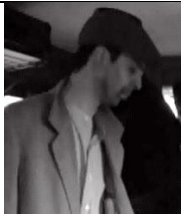
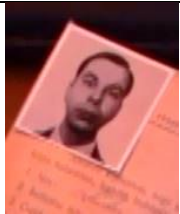
Véleményed szerint mi a különbség a „szomszédaink” két jelzője között? Miért érzi szükségét Orsolya a változtatásnak?

A szereplők

1. Ha a filmcselekmény oldaláról vizsgáljuk a filmet, azt mondhatjuk, ez a *nyomozások filmje*, három nyomozó története. Az egyik valódi, aki saját érdekeit nézve semmilyen galádságtól nem retten vissza. A másik az asszony, aki a haláltáborból visszatérve abban leli meg élete értelmét, hogy segítsen egy számára ismeretlen embernek visszatalálni önmagához. A harmadik az újságíró, aki a múltat faggatja, hogy jobban értse önmagát.

Kardos Gusztáv, alias Móré Tihamér

A nyomozó a legtöbb arccal rendelkező figura a történetben. Ahogy fordul a történelem kereke, ő aszerint fordít a saját sorsán. Alább életrajzi sorrendben közlünk róla képeket. Egészítsd ki a „nyilvántartólapját”, derítsd ki, mi mozgatja a cselekedeteit!

					?
Időpont					
Név					
Beosztás, munkahely					
Kapcsolatai					
Szándékai					
Filmbeli sorrend					

- a)** Mivel van összefüggésben, s mi a következménye az életrajzi és a filmbeli sorrend eltérésének?
- b)** Mi változott a képekkel jelzett periódusok között Móré / Kardos életében? Hogy ítéled meg ezeket a fordulatokat?
- c)** Móré / Kardos státusát, szándékait több esetben is egyértelműsíti hol a színészi játék, hol valamely képi kifejezőeszköz:
- ca)* Figyeld meg Móré mimikáját és tekintetének játékát abban a jelenetben, amikor Kiss Máriát az elcsereált gyerek kapcsán őszinte vallomásra készíti! (0:41' – 0:43') Mit olvasol ki belőle Móré szándékaival kapcsolatosan?

cb) Nézd meg újra Lóczy ügyvéd szöktetési jelenetének egy részletét! (0:30' – 0:31') Figyeld meg azokat a mozdulatokat, amelyek a kocsiba szállás előtt a kisbörönd körül történnek! Mi derül ki belőle Lóczy ügyvéd és Móré kapcsolatára vonatkozóan?

cc) Vizsgáld meg azt a jelenetet a kameraállás és a kamera mozgása szempontjából, amelyben Kardos Gusztáv meglátogatja Ilonka nénit! (0:02' – 0:04') Kinek a nézőpontja érvényesül itt, s milyen összefüggésben van ez Kardos státusával?

cd) Idézd fel újra a gyilkosság jelenetét! (0:32' – 0:33'30'') Elhangzik ott egy mondat Móré szájából, amely pontosan jelzi a férfi monomániás szándékait. Mi ez a mondat, s hogyan magyarázza meg Móré / Kardos korábbi és későbbi cselekedeteit?

d) Az ötödik kép helyén egy kérdőjelet látsz. Miért?

da) Milyen információforrásod van a filmben Móré / Kardos ezen életszakaszával kapcsolatban?

db) Hogyan értékeled a férfi gyónásának gesztusát teljes élettörténete és a gyónás következményeinek fényében?

Ilonka néni

A történetben Ilonka néni és a hozzá köthető tárgyak a cselekmény elindítói és fő mozgatói. Mintha egy mesében az útnak indító szerepkörét töltené be, miközben ő maga is a nyomozó hős szerepébe lép.

a) Hány szereplő emlékeiből áll össze a múlt a filmben?

aa) Ilonka néni különleges helyet foglal el az emlékezés folyamatában: rá is emlékeznek, s ő is emlékezik. Hogyan?

ab) Ez a filmkocka szintén egy emlékezés pillanatát rögzíti.

Mire emlékezik Ilonka néni?

Milyen összefüggésben van ez a korábban vele történetekkel?

ac) Nincs-e ellentmondásban ez a kép a későbbi vonatút azon részével, amelyben egy falusi aszszony a kacsáját kínálja Ilonka néninek a képért cserébe, de Ilonka néni visszautasítja a cserét?

b) Ilonka néni kettős küldetéstudattal rendelkezik.

ba) Miben nyilvánul meg az első, miben a második küldetése? Alább a két küldetés mozzanatait összekevertük. Számold be a valós időrend alapján az egyes mozzanatokot, majd írd a számokat a megfelelő helyre!

Időrend	A küldetés tartalma	1. küldetés	2. küldetés
	bemutatni az esküvői képet		
	megkeresni Lóczy és Tsa ügyvédi irodát		
	megmenteni az unokahúgát és unokaöccsét		
	hozzásegíteni egy embert az önazonosságához		
	megszerezni a keresztlevelet		
	megtalálni a <i>Vágtató paripákat</i>		
	visszajuttatni a letéti csomagot Áronkának		

bb) Miért nem tudja teljesíteni Ilonka néni az első küldetését?

bc) Hogyan tud kiteljesedni a második küldetése?

bd) Az alábbi kép a film – dramaturgiai szempontból – egyik legfontosabb jelenetének záró mozzanata.

bda) Milyen szöveg – rövid, kétszavas mondat – hangzik itt el Ilonka néni szájából?

bdb) Mi magyarázza a képen az irreális megvilágítás használatát?

bdc) Milyen összefüggésben van mindez Ilonka néni újonnan talált életcéljával?

Hámoriék

Akár egy klasszikus nyomozópáros –férj és feleség. Ám amíg Columbo hadnagy felesége, Rose sosem jelenik meg a filmképeken, addig itt a feleség, Zsuzsa is azonos súlyú szerepet kap a történetben: sokszor éppen az ő intuíciója, beleérző képessége segíti tovább a megfenekleni látszó nyomozást.

a) A nyitó jelenet egyik részletét látod a képen, amelyen két olyan tárgy is szerepel, amelyek elindítják Hámoriék nyomozását. Melyek ezek?

b) Milyen személyes motivációk indítják Hámorit a nyomozásra?

c) A később a konyhában előkerülő napló szintén továbblandíti a házaspár kutatását.

ca) Mi jelzi a filmen, hogy Ilonka néni naplójának olvasása a házaspár számára felkavaró élmény, s hosszabb időt vesz igénybe?

d) Vedd sorra azokat a szükségszerű **véletleneket**, amelyeknek be kell következniük ahhoz, hogy a film cselekménye – és a nyomozás – előrehaladjon! Illeszd be a hiányzó elemeket a véletlenek láncolatába!

... → ...	... → ...	... → ...
Hámori 60. születésnapja; a születésnap tortája		az esküvői fénykép rejtélye
	Hámori a temetőben Áronka sírkövén felfedezi a belekarcolt „Karcika” feliratot = bizonyosság arról, hogy Áronka él	a letéti csomag eljutása a szerzetesi cellába
Zsuzsa sütit szeretne enni		Karát Vendel átadja Lóczy Orsolya levelét
	a temetőőr mondandójából Hámori gyanakodni kezd a sírt gondozó asszony kilétére	Hámori a levéltárban kutatva Kardos aktájában találkozik Kiss Mária nevével
Hámoriék a telefonkönyv segítségével megtalálják Lóczy Orsolyát		Hámori összekapcsolja saját gyerekkori emlékét és a Lóczy Orsolyától kapott információt Kardos Gusztávról

da) Milyen szerepe van ezen véletlenek „előidőzésében” a feleségnek, Zsuzsának?

db) Hogyan segíti meg Hámorit Lóczy Orsolya személyes nyomozása Móré után?

e) Mit gondolsz, a következő állításról?

A film története a végén önmagába fordul vissza: az események megírásáról határozó Hámori tulajdonképpen a néző által már megismert történetet kívánja megmaradó emlékké tenni az írás mozzanatában.

Kiss Mária, özv. Tóth Jánosné, özv. Kardos Gusztávné – mind én vagyok!

Ha tovább folytatjuk a mesei szerepkörök szerinti besorolást, akkor a keresett személy funkcióját részben Kiss Mária tölti be ebben a történetben. Ő a nyomozás közbülső tárgya. Amikor Hámoriék elérkeznek hozzá, már szinte minden elem a helyére kerül – ám majdnem kudarccal zárul az Ilonka néni küldetését beteljesítő tevékenységük.

a) Kiss Mária úgy fogadja Hámoriékat a ház kapujában, mint aki már régóta vár erre a találkozásra.

Véleményed szerint mit remél tőle? Mi a jelentősége annak, hogy Hámoriék mindhárom nevén megszólítják? Fontosnak tartod-e a nevek elhangzásának sorrendjét? Miért?

b) Mit jelentenek Kiss Mária következő szavai, ahogy Kardossal való házasságáról beszél: „*Felcsúszott, hogy végképp ne szabadulhassunk tőle. Se én, se a gyerek, aki így lett a túsza. Éltük egymás mellett az életünket: ő már a másodikat, ahogy Karcsika is... Én meg... ki tudja, hányadikat?*”

ba) Miért vádolja önmagát? Miért érzi úgy, hogy a tisztességén is csorba esett?

bb) Az utolsó monológjában, amikor Kardos gyónásáról beszél, már nem nevezi nevén a férjét, hanem „csak az a férfi”-ként említi. Hámori visszakérdezése után keményen megismétli ezt a megnevezést. Miért?

c) Kiss Mária a beszélgetés során látszólag következetlenül össze-vissza cserélgeti Karcsika és Áronka nevét, amikor a gyereket kell megneveznie.

ca) Milyen magyarázatot találsz erre a magatartásra?

cb) A beszélgetés közben Mária odalép a fiókos szekrényhez, kiveszi a kezében látható kiscipőt, és az asztalra rakja. Kié lehet a cipőcske? Mi a jelentése ennek a gesztusnak?

cc) Hámoriné az utolsó említést követően előzekényen megpróbál alkalmazkodni Kiss Mária szóhasználatához: „*És Karcsikával mi lett?*” – de az asszony határozottan kijavítja: „*Áronka*”. Hogyan értelmezed ezt?

d) A jelenet záró képére kinyílik a kamera látószöge, ám a filmkép egy másik összetevője mégis leszűkíti, és egy adott pontra fókuszálja a nézői tekintetet. Idézd fel a kép segítségével ezt a jelenetet!

da) Melyik – a filmképet átformáló – eszköz működik ebben a jelenetben?

db) Hová helyezi át a filmkép hangsúlyát? Milyen érdekes képi elem jelenik meg ebben az új fókuszban?

dc) Milyen kapcsolat alakul ki az új fókuszban a képi háttér, a háttér előtt megjelenő tárgy és a szereplő között?

dd) Hogyan függ ez össze Kiss Mária elhangzó mondataival: „*Áronka. Szerzetesnek állt, nem tudom, hova. Évek óta nem adott hírt magáról.*”?

dd) Mit tesz hozzá mindehhez a hangkulissza, a Kiss Mária záró monológja alatt megszólaló harangszó? Vizsgáld meg az alább következő Kányádi Sándor-vers és a mellette lévő állítások összefüggésében a jelenetbeli harangszó jelentéstartalmát és szerepét!

Harangfőlirat (ARS POETICA)

**azért harang a harang
hogy hívja az élőket
temesse a holtakat
s hogy árvíz jégverés
tűzveszély idején
s hódító horda láttán
félreverjék**

A harangszó

- Mária lelki megnyugvásának kifejezője
- dramaturgiai kötőelem, átvezet a következő jelenethez
- áthidalja a két jelenet közötti időugrást
- mint a két egymás után álló jelenet közös eleme különös kapcsolatot hoz létre a két távoli tér között
- lelki közösséget teremt két elszakított, s egymást nem találó ember között

2. Van egy olyan figurája a történetnek, aki mellékszereplőnek látszik ugyan, ám nagyon fontos dramaturgia szereppel bír a filmcselekmény építkezésében.

a) Az alábbi táblázat olyan sorrendben mutatja a képeit, ahogy a film cselekménymenetében megjelennek. Egészítsd ki a táblázatot a megadott szempontok alapján!

<i>Karát Vendel</i>	Valós idő?	Mit tudsz róla az adott pillanatban?	Milyen szerepe van az adott esetben?

b) Mi a szerepe a filmben annak, hogy késleltetve értesülünk a szereplő valódi nevéről, szerepéről?

c) Mi teremti meg a bizalmi viszonyt Karát Vendel és Hámoriék között a cukrászdai találkozás alkalmával, amikor Karát rájuk bízta az általa kézbesíteni nem tudott levelet?

d) Hogyan teljesedik ki, s válik valódi figurává Karát Vendel alakja a történet végére?

da) Melyik motívum ismétlődése segít emberi mélységet adni a történetének?

A film eszközei a jelentés szolgálatában

1. A film *hangzásvilága* rendkívül funkcionális, azaz mind az atmoszféra megteremtésére szolgáló természeti hangok és zörejek, mind a zenei aláfestés pontosan kiszolgálják a filmcselekményt.

a) A zsinagóga udvarán játszódó jelenetben több rétegből tevődik össze a hangkulissza: a hol elhalkuló, hol felerősödő kísérőzenéből kihalljuk a dialógusokat, s a háttérből beszűrődik valamiféle ima hangja.

aa) Mi ennek a forrása?

ab) Milyen szokásról van szó?

b) Milyen összefüggésben van egymással a jelenet során a kísérőzene hangereje, ritmusa, dinamikája és a kamera mozgása?

c) Emlékezz vissza Lóczy ügyvéd meggyilkolásának jelenetére.

ca) Milyen típusú filmek kísérőzenéjére emlékeztet ott a zenei világ?

cb) Az autótút végén a zenei kíséret nagyon hosszan van kitarva. Miért?

d) Izgalmas hangvilágot teremtenek a filmben a narrációs megoldások. Különösen érdekesek ebből a szempontból Ilonka néni jelenetei, hiszen ő az, aki a jelen idősíkjában testi valójában már nem, csupán emlékével van jelen.

da) Milyen hangi és kép összekötést használ a film az 1950. decemberi emlék felidézésénél?

db) Hányféle megoldással él a naplóbeli történetek felidézésekor a narráció?

2. Ismerős jelenetek – azaz *felidézés* (rájátszás, evokáció) a film eszközeivel. Két vonatút is szerepel a filmben, az alábbi képek segítségével elevenítsd fel ezeket. Egészítsd ki a táblázatot, majd válaszolj a következő kérdésekre!

a) A vonatút iránya megegyezik. Honnan, hová tartanak a vonaton ülők?

b) Kik a közös szereplői a két jelenetnek? Tudnak-e egymásról a közös szereplők az utazások pillanatában? Változott-e a saját státusuk a másodikban az elsőhöz képest?

c) A képkockák megállított pillanatában két fontos szereplő átnyújt valamit a csendőröknek, ill. a rendőröknek. Mi ez a tárgy? Mi lesz a sorsa a tárgyoknak?

d) A fenti cselekményelemen kívül van még egy közös pont: mindegyik jelenet végén leszállítanak valakit a vonatról. Mi lesz ennek a következménye az adott személy sorsára nézve?

e) A két jelenet végén a vonat éppen ellentétes mozgást végez: az elsőnél megáll, a másodikban elindul. Milyen jelentéssel bővíti ez a képi információ (cselekményelem) az Ilonka néni sorsára vonatkozó előfeltevéseinket?

f) Ilonka néninek mindkét esetben „küldetése” van. Mi a célja az egyik, s mi a másik esetben?

1. vonatút

Azonosságok, különbségek

Idő és tér

Szereplők

Cselekményelemek

Tárgyak

Képkompozíció

1. vonatút

2. vonatút

2. vonatút

3. A *motívumhálózat* teremti meg az egyik nagyon erős összetartó erőt a filmszövegben. Motívumként sok minden válhat egy-egy alkotásban, a *Képtelen történet* esetében a tárgyaknak van különös jelentőségük.

a) Kösd össze az alábbi oszlopban szereplő tárgyakat azoknak a szereplőknek a nevével, akik valamilyen módon kapcsolatba kerülnek velük!

	Vágtató paripák
	esküvői fénykép
	fénykép Áronka sírkövéről
	Ilonka néni naplója
	levél Rosenzweigéknek
	Rosenzweig doktor levele
	ügyvédi letét (keresztlevél, ügyvédi leirat a gyerekcseréről, cetli a bank címével, széfkulcs)

ILONKA NÉNI
HÁMORIÉK
MÓRÉ
KARDOS GUSZTÁV
KISS MÁRIA
IRMA NÉNI
ROSENZWEIGÉK
LÓCZY ÜGYVÉD
LÓCZY ORSOLYA
KARÁT VENDEL
TEMETŐŐR
ROSENZWEIG ÁRON

b) Számozd be olyan sorrendben a tárgyakat, ahogy a filmcselekményben előkerülnek! Ha valamely tárgy többször is előkerül, kapjon a megfelelő sorrendben több számot is!

c) Melyik a legtöbbször előkerülő tárgy?

d) Melyikhez van a legtöbb embernek köze?

e) Melyek azok a tárgyak, amelyek egymással is valamilyen viszonyban állnak?

f) Melyik az a tárgy, amelyet el akarnak lopni, ám végül mégsem az a személy lopja el, akinek ez a leginkább szándékában áll?

g) Ki írja a levelet Rosenzweigéknek?

ga) Miért olyan fontos az illető számára, hogy a levél eljusson Rosenzweigékhez?

gb) Ezt a levelet sohasem bontják fel. Akkor milyen szerepet kap a történet folyamán később?

gc) Miről lehet szó a levélben? Írd meg az általad kigondolt variációt néhány sorban!

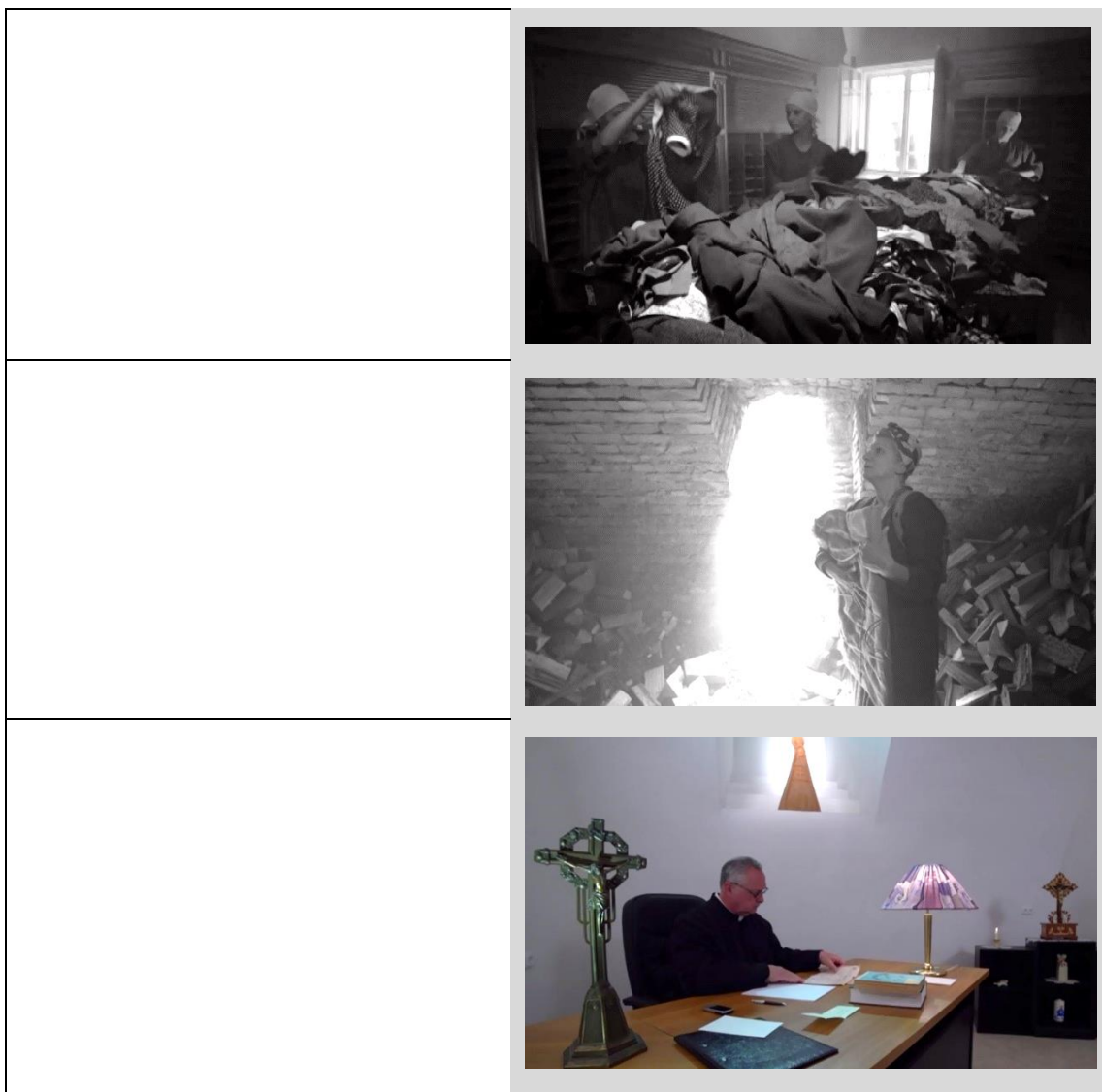
Mélyen tisztelt Doktor Úr!

4. A színek és a fények szerepe a Képtelen történet világában.

a) Milyen összefüggést látsz a film színvilága, annak változásai és a történet idősíkjai között?

aa) Milyen filmes eszköz segít a történet idejének azonosításában, ha a színek változása nem nyújt elegendő támpontot?

b) Az alábbi három jelenetben valamely különleges fényhatás (effekt) járul hozzá a jelenet atmoszférájának megteremtéséhez. Írd a képek mellé, melyiknek mi a szerepe?

c) Mindhárom képen a háttérből is érkezik valami rejtélyes fény.

ca) Nevezd meg, mi lehet a természetes fényforrás!

cb) Milyen többletjelentést hordoz ennek a fényforrásnak a kiemelése a kép egyéb elemei közül?

d) Különös színbeli átváltásnak lehetsz tanúja a film záró epizódjában:

Hámoriék és a három idősebb szereplő kísértál a zsinagógából	Csendes, mosolygós séta. Senki nem beszél. Zenei aláfestés.		
A kamera kinyit. Zsuzsa lép Hámorihoz, vállára teszi a kezét.	a temetőben Hámoriék megállnak Áronka ~ Karcsika sírkövénél	ZSUZSA: <i>Megírod?</i> HÁMORI: <i>Karcsikáért, Áronkáért...</i>	
HÁMORI: <i>...Ilonka néniért, Irma néniért, Lóczyékért, Rosenzweigékért, Vendel bácsiért...</i>	Hámoriék és a három idősebb szereplő tovább sétál az utcán		Mindenki néma. Hámori narrációja hallik. Zenei aláfestés.
HÁMORI: <i>...és értünk.</i> Zenei aláfestés.			Hámori és Zsuzsa egymásra néznek, kézen fogva kísértálnak

A táblázatban színessel jelöltük a képek fő színeit, szürkével a fekete-fehér képkockákat. A mellettük lévő mezőkben olvashatod a szereplők akcióira, a kameramozgásra, a zenei aláfestésre és a dialógusra vonatkozó információkat a képmontázsnak megfelelő elosztásban.

da) Figyeld meg a képi tartalom és a dialógusok összefüggését! Mit veszel észre?

db) Amikor a dialógus Ilonka nénit említi, az addigi színes képek átváltanak fekete-fehérbe, s gyakorlatilag megismétlik képi szinten az előző két jelenetet, ugyanazokkal a szereplőkkel, ugyanazon a helyszínen – az utcai jelenetet ugyanazon akcióval, a temetői jelenetet némi módosítással:

dba) Mi változik a temetői jelenetben?

dbb) Miért változik meg a kép színezése? Látsz-e összefüggést azzal a megoldással, ahogy a film eddig kezelte a színeket és az idősíkokat?

dbc) Mi lehet a jelentése ennek a látszólag értelmetlen önisméltásnak?

dc) Mi a véleményed a következő megállapításról?

Megírni valamit annyit is jelent: maradandóvá tenni, emlékké változtatni. Ahogy a jelenvalók is múlttá, emlékké lesznek – a színes jelen fekete-fehér, múltbeli képpé változik.

Előhívott gondolatok

Vitassátok meg a következő gondolatköröket, amelyek a film kapcsán keletkezhetnek!

A filmben több szereplő is párhuzamos életet él, leginkább megtalált személy, Rosenzweig Áron. Melyik a saját élete a sok közül? Hogy sikerül önmagára találnia?

Danilo Kiš mondatja író hősével a *Korai bánat* című kötetében, amikor az a gyermekkori, mostanra semmivé vált gesztenyesort keresi: „*Tudja, miért pusztultak ki? Mert a gesztenyefáknak nincsenek saját emlékeik.*” Érvényesnek látod-e ezt a gondolatot a filmmel kapcsolatban?

Három melléknévi igenév, amelyek közül az első kettő a filmben is elhangzik: **elfeledett – hajdan-volt – velünk élő**. Egyetértesz-e Lóczy Orsolyával a kiállítás címével kapcsolatban? A három közül ti melyiket gondoljátok érvényesnek a film megtekintése után?

KÉPES KISLEXIKON A KÉPTELEN TÖRTÉNETHEZ

HÜPE

Esküvői sátor.

„Az egykori fényképész a fekete-fehér fotón, a kor divatjának hódolva, ovális rajzolattal fonta körbe a párt, amint a zsidó hagyományoknak megfelelően a hüpe alatt fogadnak egymásnak örök hűséget.”

Ez áll Hámori András alapul szolgáló dokumentumregényében a festmény hátoldaláról előkerült fényképről, amely elindítja a film eseménysorát is. A film készítői itt egy másik divatos fényképészeti megoldást választottak a kordivat érzékeltetésére. Hogy írátok le ezt a filmkép alapján?

KANADA

Az alábbiakban három magyarázatot is találtak a Kanada szó nem szokványos jelentésére. Vitassátok meg, és döntsétek el, melyikkel miben értetek egyet, melyiket tartjátok leghitelesebbnek!

1. A náci minden, hadi célra igénybe vehető tulajdonra igyekeztek rátenni a kezüket. Az auschwitz-i táborban az elrabolt tárgyakat Németországba szállításukig az Effektenkammerekben (ingósággraktárakban) tárolták. A foglyok – az ott tárolt holmik hatalmas mennyiségét Kanada gazdagságával társítva – „Kanadának” nevezték ezt a helyet.

2. Az auschwitz-birkenau-i láger egyik részlegében jobbra zsidó nőkből álló brigádok a rablott holmit válogatták: a tábornak ezt a részét – a mesés gazdagságáról híres ország nyomán – keserűen „Kanadának” nevezték el. A fogolybrigádok váltott műszakban válogatták és rendszerezték a ruhát, cipőt, evőeszközöket, élelmiszert. Különválasztották a bőröndöket, takarókat és a gyerek-kocsikat is. Az átválogatott holmit vagonokba és teherautókra rakták, s Németországba szállították.

3. Auschwitzban a zsidók tömeges megsemmisítése 1942-ben kezdődött. Március és december között 197 ezer zsidó érkezett a táborba személyes poggyászával együtt. Az áldozatoktól elrabolt nagy mennyiségű holmi tárolására nyáron Auschwitzban hat barakkból álló raktártábort kellett kialakítani. Az ott dolgozó lengyel foglyok munka közben minden, a táborban nélkülözött ételhez, ruhához, cipőhöz, használati tárgyhoz és értékhez hozzájuthattak. Mivel a háború előtti inséges időszak során Lengyelországban sokak számára a gyakori kivándorlási célpont, Kanada számított a bőség szimbólumának, a raktártábor hamarosan az egész lágerben csak így emlegették. A birkenaui új raktártáborban, a Kanada II-ben dolgozókat hivatalosan takarító munkacsapatnak nevezték, de az alakulatot a foglyok és az SS-ek egyaránt Kanadaként emlegették. A kanadások egy része mindig a raktártáborban robotolt, mások az új transzportok érkezésekor a rámpán (vasúti rakodó) dolgoztak. Kinyitottak a vagonok ajtaját, segítettek a kiszállásnál, majd az SS-ek szigorú felügyelete alatt a férfiakat és nőket külön, ötös sorokból álló oszlopokba rendezték. Összeszedték a rámpán eldobott és a vagonokban hagyott csomagokat, mindent teherautókra rámoltak és a Kanadába szállítottak. Ott kezdődött a szortírozás: a bőröndöket kinyitották, a különböző holmikat átvizsgálták, majd típusok szerint szétválogatták, minden, az eredeti tulajdonosra utaló jelet (név, sárga csillag stb.) eltüntettek. Az elrabolt javakkal vagonok ezreit töltötték meg. A szállítmányokat a Birodalomba küldték, és szétszortolták a német civil lakosság és a fegyveres erők tagjai között.

(Vö. <http://www.degob.hu/index.php?showarticle=17>)

NARRÁCIÓ

A *Képtelen történet* című filmben az Ilonka néni naplóját olvasó írófeleség hangján, majd Ilonka néni narrációjában is megjelenik „Kanada”. Gondoljátok végig a napló megtalálásával kezdődő jelenet: milyen összefüggés van a filmkép, az idősíkok és a narrációs technikák között!

ZSUZSA: Túlélni! Ez volt a jelszó attól a pillanattól kezdve, hogy megérkeztünk Auschwitzba. Az „öreg” táborlakók szerint megfogtam az Isten lábát: kanadás lettem. A „Kanadába” vezényelt foglyok szortírozták az elpusztítottak és a még ideig-óráig életben hagyottak elkobzott ruháit, vagyontárgyait.

ILONKA NÉNI: Úgy látszik, nekem leginkább a ruhák válogatásánál vehették a legnagyobb hasznomat. Szörnyű érzés volt kézbe venni azokat a holmikat, amelyek hús-vér gazdái a szemem láttára „füstöltek el” a kéményeken keresztül. Az aprócska ruhadarabok látványa szorongatta leginkább a torkomat. Ahogy kézbevettem egyiket-másikat, közel álltam ahhoz, hogy megtévelyedjem. S hogy mégsem történt meg? Köszönhető annak, hogy idővel könyvelési tétellé, leltári számmá változott minden, amihez csak hozzányúltam...

VISSZAEMLEKEZÉSEK ÉS A FILMKÉP

Alább néhány „kanadás” fiatal magyar lány visszaemlékezéséből idézünk, akik a birkenaui raktártábor foglyai voltak. (Ezt a tábor a környező nyírfaliget miatt – a nyírfa lengyelül: brzezinka, ejtsd: brzsezsinka; Brzezinkának hívták a láger helyén álló egykori lengyel falut is, ennek németesített formájaként született a megsemmisítő tábor neve: Birkenau – sok ott dolgozó magyar nő "Brezinka" vagy "Brezsinka" néven emlegette.)

„Mi a Kanada kommandónál dolgoztunk Brezinkán. Munkánk abból állt, hogy a deportáltak által hozott csomagokat szortíroztuk. Külön tettük az ingeket, külön a ruhákat, külön a piperecikkeket stb.”

A Kanada II-ben váltott műszakokban egyszerre több munkacsapat is dolgozott. Minden csapatnak megvolt a saját „egyenruhája”. Voltak, akik kék-fehér pettyes ruhában és fehér kendőben jártak, mások csíkos rabruhát és piros kendőt viseltek.

„Mindnyájan az ún. fehérkendős csoportban voltunk beosztva. Ennek az volt a feladata, hogy a transzportok levetett ruháit szortírozza, és csomagolja szállításra. Csomagolni csak a finom s jó ruhákat kellett, a kevésbé jókat rongynak szaggattuk darabokra.”

„Cirka 4 hónapig voltam ott. A halottak ruháival dolgoztunk. A zsebekből iratok, fényképek kerültek elő.”

„Irigylésre méltó hely volt, nem kellett éhezni, jutott néha külön egy-egy falat... A transzportok által hozott csomagokat mi szortíroztuk, azokban mindig akadt ennivaló, amihez titokban hozzá tudtunk jutni, ez megmentett minket az éhhaláltól.”

„Ruháktól, ennivalótól, ágyneműtől kezdve a legdrágább ékszerig, féltve őrzött levelekig és fényképekig minden található volt itt. Kezünkön a legszebb dolgok mentek keresztül, hiszen ide mindenki a legjobbját hozta magával, mert arra senki sem számított, hogy még azt az egy hátizsákot sem hagyják meg neki...”

„Tilos volt bármit is megtartanunk. Hetente megmotoztak, és akinél valamit is találtak, annak büntetésből levágták a haját, megverték vagy más munkára küldték.”

„Megtaláltuk itt saját dolgainkat is, és fel szeretnénk volna venni a szveterünket, mert nagyon fáztunk. Azonban amikor ezt meglátták, 25 botütést kaptunk, és mindent elvettek tőlünk.”

„Ez a munka alapján véve nem volt nehéz, de borzalmas körülmények között folyt le. Szemben velünk volt ugyanis a krematórium, és mi végignéztük minden érkező csoport szelektálását, láttuk az öregeket és gyerekeket bemenni a krematórium ajtaján, hallottuk a borzalmas sikoltozásokat, és nem láttunk senkit kijönni... Alapján véve nekünk könnyű volt a helyzetünk, mert bőven volt organizált ennivalónk, azonban senki sem tudott enni az égett emberhús szagú levegőben, állandó sikoltozások között.”

„A bánásmód és élelmezés elég rendes volt, de leírhatatlan lelkiállapotban voltunk, mert állandóan a szemünk előtt vonultak el a transzportok, melyeket vittek egyenesen a gázkamrába... Egy alkalommal, amikor a krematórium mellett haladtam el, borzadva láttam, az óriási teherautót, tele hullákkal és szörnyű jajveszékelést, és segélykiáltást hallottunk. Leírhatatlan lelkiállapotban voltunk állandóan. Gyakran láttuk, amikor a vagonok ajtaját kinyitották, a szó szoros értelmében hullottak ki a hullák a kocsikból. Nagyon sokat örült állapotban szedtek ki a vagonokból. Szintén életem felejthetetlen jelenei közé tartozik az is, amikor az óriási teherautó ponyváját felborította a szél, rajta idősebb asszonyokat és férfiakat láttam, cca. 30-an voltak, vitték őket a gázkamra felé. A krematórium udvarán láttam az idős embereket, asztaloknál ültek, ettek, várva a sorsukra. Borzalmas látvány volt részemre az is, amikor a kiválogatottak között megpillantottam egy fiatal anyát, amint a karján ülő gyermekét szoptatta, menet közben a krematórium felé.”

„A saját bőröndjeinkből kiloptuk a gázkamrában meggyilkolt édesapánk fényképét. A cipőnkbe dugtuk, és így bújtattuk egy éven keresztül, ami igen nagy szó, mert állandóan motozások voltak. A fénykép még most is megvan, tépetten, gyűrötten bár. Ez az egyedüli emlék, ami a szüleinkről megmaradt.”

„Annyira el voltunk már keseredve, hogy szinte áhítoztuk a halált.”

Hasonlítsátok össze néhány volt „kanadás” fogoly visszaemlékezését és a „kanadás” jelenetet, amelyből az alábbi filmkép való:

a) Milyen megfeleléseket és különbségeket találtok (viselet, szortírozás, kiválogatott holmik, atmoszféra, tilalmak, a holmikhoz fűződő viszony stb.)?

b) A jelenetben szereplő holmik között van két tárgy, amely nem a megszokott módon kerül a halomba: egy *kendő* és egy *cipő*.

ba) Mi a szerepe az eltérő képi fogalmazásmódnak?

bb) Milyen összefüggést látsz a fogalmazásmód eltérése és Ilonka néni fentebb idézett narrációja között?

bc) Van-e számotokra felidéző jellege (evokáció) a cipő-motívumnak? Milyen más – a holokauszt témájával kapcsolatos – műalkotásra „játszik rá” ez a motívum?

SZTORIBORD (STORYBOARD)

A film cselekményének legfontosabb mozzanatait, fordulópontjait és képi ábrázolásmódját rajzos formában bemutató forgatókönyv.

Alább közöljük a forgatókönyv korábbi változatának egy olyan jelenetét, amely végül nem került be a filmbe. Készítsétek el ennek a jelenetnek a sztoribordját!

VASÚTI RÁMPA AUSCHWITZ-BAN – KÜLSŐ, ÉJSZAKA

A foglyok kifelé indulnak a vagonból. Velük szemben egy SS-tiszt áll, mögötte örök ugató, vi-csorgó kutyákkal.

Előttük csíkos rabruhás foglyok, az ún. „kanadások” csoportja, akik elvegyülnek a vagonból kiszálló új szállítmány tagjai között.

A kamera Ilonka néniékkel együtt lép ki a vagonból.

A kanadások szétválasztják a férfiakat és a nőket, ötös sorokba rendezik őket. Az egyik kanadás előldösi Ilonka néniék mellől az unokaöcsöt, Ábelt.

A férfiak csoportja néhány ór kíséretében elindul.

Eszter megpróbál kilépni a nők csoportjából, de az ór közelebb ereszti hozzá az ugató kutyát, mire az egyik kanadás visszarángatja Esztert az Ilonka nénitől távolabb eső sorba.

A nők csoportját néhány kanadás kétfelé osztva, különböző irányban vezeti el.

A kamera Ilonka néni csoportjával marad. Ilonka néni tekintetével Esztert keresi. Pár pillanatig této-ván áll, a meglóduló csoport tagjai majdnem fellökik.

Ilonka néniék csoportja kitűnik a képből. A rámpán csak az otthagytott holmik, s az azokat rendezgető néhány kanadás fogoly látszik.

ILONKA NÉNI:

– Ábel! Ábel!

SS-TISZT:

– Vorwärts marsch! (Előre indulj!)

ESZTER:

– Ábel, Ábel! Ne hagyj itt!

SS-TISZT:

– Fertig? Marsch!

KANADÁS NŐ:

(együtt érzőn, de határozottan)

– Na, induljon már!

ILONKA NÉNI:

(döbbenten)

– Maga is...

KANADÁS NŐ:

– Kolozsvárról.

ILONKA NÉNI:

– Hová viszik őket?

KANADÁS NŐ:

– Azt nem tudom. De magának jó helye lesz a Kanadában.

Képtelen történet

Hámori András regényéből
a forgatókönyvet írta **Németh Ervin** és **Németh Anna**

Operatőr: **Mike László**

Zeneszerző: **Papp Gyula**

Producer: **Pataki András**

Rendező: **Bozsogi János**

A főbb szerepekben
Bánsági Ildikó, Krizsik Alfonz, Szócs Erika
Horváth Zsuzsa, Ács Tamás, Fodor Zsóka
Farkas Ibolya, Farkas Tamás, Pelsőczy László

Készült a
MINISZTERELNÖKSÉG
CIVIL ALAP – 2014
támogatásával

Az oktatási segédanyag felelős kiadója
a **Forrás Kulturális Alapítvány**